

בגדי שמים והגלינו קלות באילות ואין צאתנו מפכפכים להודיה לפניך ה' אלהינו ואלהינו

אבותינו ולבבך את שפנו מלפניך עי' אלה מאד אלפי אלפיהם ודימי רבבות פנינים המוכרות יעוסם ונפלאהו שעשתה עם אבותינו ועמנו

ואלו פניו מלאי שירה כים ולשוננו ריקה כהחן ולין ששפתנוי שבה כמחרני דקני וענינו מלאות משנה ונדה ויריני פנינו

עינים מאירות

להאיר עיני בני ישראל • להביט בנפלאות התורה

פתחו שערים

מבוא ללימוד חכמת האמת
מעלת השסק בתורת הנסתר והתנאים הנדרשים
סקירה להשתלשלות תורת הקבלה והחסידות
והקרמזות נחוצות לבאים בשערי בית ה'

חיברתי בסנישתא דשמיא
מנחם מנדל פומרניץ

בהוצאת מכון אור לישראל ירושלים - נהריה

בסייעתא דשמיא

כל הזכויות שמורות

הואיל והושקעו במהדורה זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורתינו, ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל המדינות, אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה, צילום והעתקה, כולל העתקה חלקית, וכן אין לעשות שימוש מסחרי בחומר הנדפס בכל המדורים. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין, ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הפצה והזמנות:

'היכלי תורה'

באירוסה	בארה"ב	בארץ ישראל
44-191-430-0333	718-437-0054	02-9924603 טל:
44-191-430-0555	718-437-3514	03-5435884 פקס:

הארות ותיקונים יתקבלו בברכה

פקס 03-5423180

נדפס בארץ ישראל

Printed in E. ISRAEL

נדפס על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

עימוד ועיצוב: ש"ס

ב

תורת אמת

את החיים הללו, חיי הדביקות בה' חיי דביקות על ידי פנימיות התורה שאליהם עורגת ומייחלת נפשו של כל עובד ה', לא יוכל אדם להשיג אלא באמצעות לימוד פנימיות התורה, הלא היא 'תורת הקבלה' המסורה לישראל איש מפי איש עד למשה מפי הגבורה¹, כי כשם שקיום כל המצוות באופן המעשי - מן ההכרח שיקדם לו לימוד ועיון בפרטי הדינים וההלכות, כך גם מעלת הדביקות בה' טעונה השגה ולימוד בפנימיות התורה ובמשמעות כוונותיה ויחודיה.

לא מעבר לים היא - פנימיות התורה. אם אמנם בדורות עברו, היה כל העסק בחכמת הקבלה נסתר ומוצנע למתי מעט מובחרים שהרהיבו עוז לגשת אל הלימוד, הרי בזמננו בשלהי האלף השישי רבים והולכים בכל מקום הלומדים והקובעים שקידה ויגיעה בתורת הנסתר. ולא בכדי אירע הדבר, כי כפי שנבאר

בכחינת 'חי', אך אם ח"ו ניתק עצמו מאותה דביקות הרי הוא מנותק ממקור חיותו הפנימית, וכלשונו של רבינו האור החיים הקדוש בביאור פסוק זה: 'והכוונה בזה שזולת זה לא יקרא חיים, הגם שיתנועע ויאכל, שהרשעים בחייהם קרויים מתים (ברכות יח): לצד שמקורם מקור המיתה, וזה הוא החידוש שמחדש להם משה במאמר זה שמודיעם שהם חיים ממקור החיים'^א.

הנה כי כן, דביקות זו האמורה כאן בכתוב, היא העומדת ומבדלת בין חייהם של כלל הנבראים לחייהם של עובדי ה', כי בעוד שהבריאה כולה חיה חיים פשוטים שאינם נתונים לבחירה, לא כן עובדי ה' שמטרתם לזכות לחיים פנימיים ואמיתיים, ומשכך, הם מקדישים את כל ימיהם עלי חלד לקיום רצון ה' ולעבדו עבודה פנימית כדי לזכות ולבוא לתכלית הרצויה והנכספת שהיא הדביקות בה', והיא היא 'החיים' האמיתיים^ב.

א. ראה כל אריכות לשון האוה"ח שם: 'חיים כולכם היום', נמשכת למעלה ולמטה, נמשכת למעלה על זה הדרך: 'אלהיכם חיים', כי ה' נקרא 'אלהים חיים' (שם ה כג), ונמשכת למטה גם כן, 'חיים כולכם'. והכוונה בשיעור הדיבור על זה הדרך, להעיר שהחיים נמשכים להם ממקור החיים, והכוונה בזה שזולת זה לא יקרא חיים הגם שיתנועע ויאכל וכו', שהרשעים בחייהם קרויים מתים (ברכות יח): לצד שמקורם מקור המיתה, וזה הוא החידוש שמחדש להם משה במאמר זה שמודיעם שהם חיים ממקור החיים. ושיעור כוונת דברי משה הוא בשני דרכים, א' הוא על זה הדרך, מצד שאתם דבקים בה' אלהיכם חיים - אתם חיים, כמו שכתבנו בסמוך. ב' על זה הדרך, טעם שזכיתם להדבק בה' אלהיכם לפי שאתם חיים, פירוש צדיקים שנשמרתם ממשעמי הרשע שהם בחינת המות, 'ובחרת בחיים', ולשניהם נתכוין הכתוב.

ב. איתא בפרי עץ חיים (שער הנהגת הלמוד פ"א, הנהגת יום א' לרמ"ע מפאנו) ש'קבלה' במילוי עולה כמנין 'ובחרת בחיים' עם הכולל, כך: קו"ף ב"ת למ"ד ה"י: תרפ"ז. ובחרת בחיים תרפ"ז (עם התיבה). [וביאור הדברים, שיום א' בשבוע הוא כנגד דרגת 'נשמה' [כנודע שיום א' נשמה, יום ב' רוח, יום ג' נפש, וכמבואר בפרי עץ חיים שם], ולימוד הקבלה הוא כנגד נשמה, ובו מתקיים 'ובחרת בחיים'. והבן].

ג. ויבואר עוד להלן בפרק 'תורת הקבלה'.

הדברים למי שאינו עוסק בחכמת האמת, וטעם הדבר לפי שכל בחינת 'שלא לשמה' - על מנת להתגדל או לקנטר - אינה שייכת אלא בלימוד הנגלה ולא בלימוד הנסתר, ואילו לימוד חכמת הקבלה הוא כולו 'לשמה', ועליו נאמר איפוא כי מי שאינו עוסק בו נוח לו שלא נברא ולואי שנהפכה שלייתו על פניו.

ביאור הדברים הוא כפי שפירש שם מהרח"ו באריכות, שחכמת הקבלה היא בבחינת הנשמה שבתורה ומקומה בעולם האצילות שאין בו עירוב טוב ורע כלל, ומה שאין כן נגלות התורה הם בבחינת הגוף שמקומו בעולם העשיה, וכיון שכך, כל התלבשות הנאת הגוף מלימוד התורה אינה שייכת אלא במה שהשתלשל לעולם הזה השפל, ולא בנשמת התורה שבעולם האצילות⁷.

להלן בהקדמה, דווקא בימי עקבתא דמשיחא גדול הוא החיוב ללמוד ולעסוק בלימוד פנימי זה, שיש בו לקרב את הגאולה ולהחיש פדות.

אך כפי שעוד יבואר, גם בימינו חובה גמורה שיהיה לימוד תורת הקבלה בקדושה ובהכנה הראויה, ואדרבה, העסק בחכמה זו שלא מתוך טהרה ונקיון דעת נעשה ח"ו מקור יניקה לחיצוניים רח"ל.

ובהביטנו אל גודל החיוב שיש בלימוד זה, יש להתבונן בדבר נורא שכתב רבינו חיים וויטאל בהקדמתו לשער ההקדמות, כי הנה אמרו חז"ל (ראה נרכות יז.) שכל הלומד שלא לשמה נוח לו שלא נברא, ופירשו בתוס' (פסחים נ:): דהיינו שלומד על מנת לקנטר את חבריו, אולם מהרח"ו מביא ומפרש כי כוונת

העסק
בנשמת
התורה
הוא
לימוד
לשמה

ד. ז"ל מהרח"ו: והנה מזה שכתב בתחילת דבריו (תיקו"ז תיקון ל עז): 'ואפילו כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו' וכו', עם היות שפְּשִׁטוּ מבואר ובפרט בזמנינו זה בעוונותינו הרבים אשר התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והסְפָקוֹת יתירות, וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני סנהדראות להיות שְׁמָם וריחם נודף בכל הארץ, ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים, ועיקר סיבת מעשיהם היא מה שאמור אחר כך הכתוב (בראשית יא ד) 'ונעשה לנו שם', ככתוב בספר הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ה ע"ב וזו לשונו על פסוק 'אלה תולדות השמים והארץ' (שם ב ד) שחמשה מינים יש בערב רב, ומן 'הג' מינים מהם הוא הנקרא כת גבורים דעלייהו אתמור 'המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם' ואינון מסטרא דאילין דאיתמור בהון 'הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו' ונעשה לנו שם' בנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושיון בהון ספר תורה ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד לון וכו', והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא (ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"ב) כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו ולא יצא לאויר העולם. ואמנם האנשים האלה מראים תימה וענוה באמרם כי כל עסקם בתורה הוא לשמה, והנה החכם הגדול התנא רבי מאיר ע"ה העיד עליהם שלא כך הוא באומרו לשון כללות כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' ומגלים לו רזי תורה ונעשה כנהר שאינו פוסק והולך וכמעין המתגבר מאליו בלתי הצטרכו לטרור ולעיין בה ולהוציא טיפין טיפין של מימי התורה מן הסלע, הנה זה יורה שאינו עוסק בתורה לשמה כהלכתה, ומי זה האיש אשר לא יזלו עיניו דמעות בראותו המשנה הזאת ורואה חסרונו ופחיתותו.

האמנם אע"פ שלכאורה אפשר לפרש לשון המאמר על אופן זה, עם כל זה דבר קשה מאוד מאוד לומר, וכי בשופטני עסקינן ולא בכללות כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה, והראיה על זה אומרו דרך כללות 'ואפילו כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו עבדי', ואין לומר דמלת 'כל' היא יתירה ומשבשבתא, שהרי מקרא דורש 'וכל חסדו כציץ השדה' (ישעיה מ ו) שלא נאמר 'וחסדו' אלא 'וכל חסדו', לרמוז כי כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה הנקראת 'תורת חסד על לשונה' (משלי לא כו) הם דומים בחסד ההוא אל ציץ השדה משום דלגרמייהו עבדי, אבל ביאור לשון הנז"ל יובן ראשיתו מאחריתו וכו'.

הנה מבואר כי תורתנו הקדושה כלולה ונמצאת בכל ד' עולמות אבי"ע, ובהיותה בעולם האצילות אז נקראה קבלה כי שם היא מופשטת מכל הלוששים הנקרא 'פשט' מלשון 'פשטתי את כתנתי' (שה"ש ה ג) שהוא בחינת המלבושים החיצוני שהוא על גבי עור אדם המתפשט מעליו לפעמים וזהו עיקר מילת 'פשט'. ואמנם בעולם האצילות אשר שם הקב"ה יושב ועוסק בתורה כנזכר במדרז"ל וגם בדברי המתרגם על פסוק 'דודי צח ואדום' (שם פסוק ו), וכמו שאמר הכתוב (משלי ח ל) 'ואהיה אצלו אמון' וגו' הנדרש לרז"ל (ב"ר א א) על בריאת העולם שהיה הקב"ה מביט בתורה ובורא עולמות, ואין ספק כי לא כמעשה אדה"ר ולא כמעשה דבני חרי וכמעשה אתונו דבלעם וכיוצא בהם בהיותם כפשוטם היה משתעשע בהם הקב"ה אלפיים שנה קודם שנברא העולם ובורא בהם עולמות. אמנם שעשועות של הקב"ה בתורה והיותו בורא בה את העולמות היתה בהיותו עוסק בתורה בבחינת הנשמה הפנימית שבה הנקרא רזי תורה הנקרא מעשה מרכבה היא חכמת הקבלה כנודע אל היודעים. וטעם הדבר הוא להיותו עולם האצילות העליון מאד טוב ולא רע דלא יכיל להתערבא עמייה קליפה וכו' ולכן גם התורה אשר שם איננה רק מופשטת מכל לבושי הגופנים, משא"כ למטה בעולם היצירה עולם דמטטרו"ן הנקרא עבד טוב והוא הנקרא עץ הדעת טוב מסטרא דמט"ט, ומסטרא דסמאל שהוא קליפין דליה נקרא עבד רע וכו'.

ונחזור עתה למאמרינו הראשון ולבאר מה שאמרו 'ואפילו כל אינון דעסקי באורייתא כל חסד דעבדי' וכו', כי הנה כל מדותיו יתברך הם מדה כנגד מדה ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים עליהם נאמר (משלי ג טז) 'בשמאלה עושר וכבוד' הוא הפרס הנתון להם בעולם הזה, כי כן עסקם בתורה הוא בבחינת היותם בעולם הזה בדיני איסור והיתר טומאה וטרהה וכו', והם כנגד העבד העובד את רבו שבודאי על מנת לקבל פרס, וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם על מנת לקבל פרס. אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחינת התורה כפי מה שעוסקים בה בעולם הבא עליהם נאמר 'אורך ימים בימינה' לעולם שכולו ארוך כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס וכו'. וראה עוד להלן מתוך אריכות לשון מהרח"ו שם.

והנה באמת יש לברר כוונת מהרח"ו בדבריו, שהרי כתב וביאר שם דכוונתו הוא גם על תלמידי חכמים הלומדים תורת הנגלה לשמה, וכמו שכתב שם וז"ל: וכי בשופטני עסקינן, ולא בכללות כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה, והראיה ע"ז אומרו דרך כללות 'ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו עבדי'. ומשמע שכוונתו אפילו על התלמידי חכמים העוסקים לשמה. וע"ז כתב שיש הבדל בין לומד נגלה לקבלה, כי הלומד נגלה אפילו לשמה נחשב כלימוד ע"מ לקבל פרס, בהיות שלימוד הנגלה מביא ללומד לקבלת פרס בעוה"ז וכמו שנאמר 'בשמאלה עושר וכבוד', משא"כ לימוד הסוד נחשב שלא ע"מ לקבל פרס, כי התוצאה של הלימוד יראה בעולם העליון, וכמו שמסיים שם: ונחזור עתה למאמרינו הראשון ולבאר מ"ש ואפי' כל אינון דעסקי באורייתא כל חסד דעבדי וכו', ואמר עוד שם כי המשנה היא שפחה משום דאיהי ע"מ לקבל פרס, פי' כי הנה כל מדותיו יתברך הם מדה כנגד מדה, ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים, עליהם

נאמר בשמאלה עושר וכבוד, הוא הפרס הנתון להם בעה"ז, כי כן עסקם בתורה הוא בבחי' היותם בעה"ז בדיני איסור והיתר טומאה וטהרה וכו', והם כנגד העבד העובד את רבו שבוודאי ע"מ לקבל פרס, וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם ע"מ לקבל פרס. אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחי' התורה כפי מה שעוסקים בה בעה"ב, עליהם נאמר אורך ימים בימינה לעולם שכולו ארוך, כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס. עכ"ל. ולפי"ז לכאורה היה נראה שאין יסוד למה שכתבנו שכל בחינת 'שלא לשמה' - על מנת להתגדל או לקנטר - אינה שייכת אלא בלימוד הנגלה ולא בלימוד הנסתר, ואילו לימוד חכמת הקבלה הוא כולו 'לשמה'.

אלא שמאידך, לכאורה אין מובן מה כוונת מהרח"ו דהלומד קבלה אינו זוכה לשכר בעולם הזה, וכי לא מצינו לומדי קבלה שיש להם עושר וכבוד גם בעולם הזה, או להיפך לגבי לומד נגלה, וא"כ לכאורה קשה לפרש דבריו על האופן הנ"ל.

אך יתכן לפרש כוונת מהרח"ו במה שכתב שהלומד נגלה נחשב ע"מ לקבל פרס, כיון שמתן שכרו בצדו בעוה"ז, היינו שהבטחות התורה על השכר בעולם הזה מבוארים בתורה למקיים את המצוות, והיינו למקיימים בדרך הפשוט לפי איך שמתבררים אצלו בתורת הנגלה לכל פרטיהם ודקדוקיהם, משא"כ תורת הנסתר שעוסק בפנימיות המצוות, בכוונות ובייחודים, בזה לא שייך שכר בעולם הזה כלל, וממילא אף אם יש לו שכר בעולם הזה, אין הוא בא מתוקף עבודתו בייחודי השמות הקדושים, כי כל מה שעוסק בזה לשמה, אין שייך בו שכר בעולם הזה.

אמנם, יש להבין כל זאת, שהרי מצינו באור הנערב (להרמ"ק פ"ו) שכתב אודות הלומדים שלא לשמה גם בקבלה, וז"ל: והנה [-הכת] החוטאת היא, אותם המתקרבים אל חכמה זו [-של לימוד הסוד] מפני שיראו בעיניהם חכמים גדולים, ואין להם חסרון אלא בחכמה הזו, וכדי להיותם שלמים בכל אחזו להם לעסוק מעט בחכמה הזו, וזה כדי שיזכו להיותם שלימים בכל חכמה, ונותנים טעם לפגם וכי חכם שכמותו ידבר לפניו אחד מן השפלים בחכמה הזו ולא יענה גם הוא חלקו, והנה יצטרף להם בטענה זה חלק גאווה גסה אשר להם, ועוד שהם לומדים בה **שלא לשמה**, וישתוה בעיניהם חלק מחכמה זו כחלק קצר אשר להם ברפואה ובתכונה ובהגיון ובמספר ובשאר החכמות. ע"כ.

ואמנם ראה לבעל הסולם בהקדמה לתלמוד עשר ספירות (אות לה) שמבאר שיש מעלה ללומד קבלה שלא לשמה יותר מהלומד נגלה שלא לשמה, כי על לימוד הקבלה נאמר 'שהמאור שבו מחזירו למוטב'. ומשמע שם שמבאר את דברי הזוהר שמביא מהרח"ו הנ"ל באופן אחר, עיין שם באורך. ואעתיק קצת לשונו: 'דאלין אינון דעבדין לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה', פירוש הדברים, כי אעפ"י שאינם מצליחים ע"י העסק בתורה הנגלית משום שאין בה מאור, והוי יבשה מסיבת קטנות דעתם כנ"ל, מ"מ הרי יכולים להצליח על ידי העסק בלימוד הקבלה, משום שהמאור שבה מלוכש בלבושין דהקב"ה דהיינו השמות הקדושים והספירות, אשר בנקל היו יכולים לבא באותה הבחינה של **שלא לשמה המביאתם לשמה**, שאז היתה רוח אלקים מרחפת עליהם בסוד המאור שבה המחזירים למוטב, אמנם בשום אופן אינם חפצים בלימוד הקבלה, וז"ש 'וי לון דגרמין עניותא וחרבא וכו'. עיין שם.

אכן, כאשר נבוא להבין כוונת מהרח"ו, נראה כי האמת הוא שבא לחלק בין הלומד נגלה להלומד קבלה בענין מהות הלימוד, כי הלומד פנימיות התורה מאחר שהוא עוסק בייחודי השמות הקדושים ובספירות העליונות, אזי אם עוסק בתורה זו בקדושה ובטהרה, ככל התנאים והמשפטים שכתב מהרח"ו, כפי אשר יבואו גם בדברינו להלן, אזי מציאות תורה זו היא תורה לשמה, היינו לשם יחוד הוי"ה, משא"כ בלימוד הנגלה, שיש לו לברר טוב מרע, להוציא יקר מזולל, אזי כל מלחמתו הוא לברר הקדושה מתוך הקליפה, ובזה מתרבה ביותר כל עניין תורה שלא לשמה, וממילא

נכון הוא אשר הבאנו על פי דבריו הקדושים, שכל בחינת 'שלא לשמה' - על מנת להתגדל או לקנטר - אינה שייכת אלא בלימוד הנגלה ולא בלימוד הנסתר, ואילו לימוד חכמת הקבלה הוא כולו 'לשמה'. כי הלומד קבלה כראוי וכנכון, אזי התורה מקדשתו, שלא יהיה ח"ו חפץ בכל אותם עניינים שאינם לשמה.

וכע"ז ראיתי עוד להגרי"מ מוורגנשטרן בספרו ים החכמה (תשס"ו, עמו' סה) שכתב בשם רבו ר' משה ש"ץ שליט"א בביאור ד' המהרח"ו הנ"ל, וזה תו"ד: שישנו חילוק יסודי בין לימוד נגלות התורה ובין לימוד פנימיות התורה, דנגלות התורה הם חלק הבינה שבתורה, ופנימיות התורה היא חלק החכמה שבתורה. ופירושו של דבר הוא שבנגלות התורה עיקר הלימוד הוא לברר כל שיטה לחוד כגון מה היא שיטת אב"י ומה היא שיטת רבא ולברר כמי ההלכה וכד', וזו בחי' הבינה שבתורה המבארת בבהירות כל פרט ושיטה שבתורה בנפרד. והנה מטבע האדם להמשך אחר שנאת חינוך, היינו שאם יש לחבריו שיטה אחרת משלו קשה עליו מאוד לקבל שאחרים נחלקים על דבריו וסברותיו ומגיע ח"ו לשנאת חינוך, וזהו ענין 'שלא לשמה' שבנגלות התורה. ולעומת זאת פנימיות התורה היא ענין של 'לשמה', כי חכמה זאת מיוסדת על חכמת הפרצוף, היינו שפנימיות התורה מגלה איך שכל מדרגה וכל בחינה היא חלק מפרצוף שלם יחד עם שאר המדרגות, היינו שאלו המתירים הם מבחי' הימין והאוסרים מבחי' השמאל וכו', וכל אלו המדרגות יחדיו בונים פרצוף אחד שלם, באופן שזה ימין וזה שמאל, זה בחסד וזה בגבורה, זהו ז"א וזהו נוק', וכולם יחדיו הינם עולם אצילות אחד. וכשבא להבנה זאת, ולשכל רוחני זה, נפטר משנאת חינוך, כי יודע שמה שסוברים אלו שלא כאלו הוא מחמת שזה שורשו מעולם אחד וזה שורשו מעולם אחר, והכל הוא התגלות השי"ת המתגלה בכל אלו הדרכים בכל נפש ונפש, ועי"ז נעשה תיקון הבריאה. עכ"ד.

ועוד נראה, והוא העיקר בביאור כוונת מהרח"ו, כי אכן אי אפשר להשיג בחינת 'לשמה' כראוי אלא על ידי ידיעת תורת הקבלה, כי הנה בזוהר הקדוש בפרשת בלק (קפח:) איתא: אמר רבי אלעזר ברא רחימא חביבא קדישא, הרי בעינן בכל הני זיני קרבא אשתדלנא בהו וידעינן לאגחא בחרבא ובקשתא וברומחא ובאבנין דקירטא, עכ"ל. כלומר, יש עבודה שהיא בחרב ויש בקשת ויש רומח ויש באבני הקלע, כי לכל עבודה יש את הכלים שלה, ואין יכולים להלחם עם הקשת במקום שצריכים את החרב. וכך הוא ענין לימוד הקבלה בערך לימוד הנגלה. כי כל עבודתנו הוא לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, והיחוד הוא ד' עולמות כנגד ד' אותיות שם הויה ברוך הוא, והעשייה היא ה' אחרונה, והמשלים דרכו בעולם העשייה ושלם בכל מעשה התרי"ג מצות אזי הוא מכין את העשייה להיות ראויה ליחוד, אבל עדיין לא גמר היחוד, לפי שהיחוד הוא לא רק במעשה אלא גם בפנימיות המעשה במחשבה ובהרהור הלב. והלימוד למעשה הוא הנגלה כי שם מבואר איך עושים מעשה המצות שהם הכלים החיצוניים ליחוד, אשר בזולתם לא שייך יחוד כלל, כי העבירה מאוסה לפני מלכינו ואיננו עולה למעלה ליחוד, ומטעם זה צריך אדם לשוב בתשובה שלימה קודם עשיית כל מצוה. אמנם לא די בכך שיעשה מעשה השלם בחיצוניות, וכמאמרם ז"ל כי בלי דחילו ורחימו לא סלקא לעילא, דהיינו שיש צורך בפנימיות המעשה, דאילו החיצוניות לבד שייך בו אחיזה.

ומעתה, יתבאר לנו היטב למה דוקא בלימוד הקבלה יכול ללמוד תורה לשמה, שהרי היחוד במי שעושה מצוה הוא רק על ידי שילמוד הקבלה, אשר זה ממש עניינה, איך יעלה מ"ן לעורר היחוד ואיך יגרום ליחוד וישפיע מ"ד, דהיינו שיזכר שיושפע מלמעלה למטה וייתחדו כל העולמות עד תכלית העשייה שהיא מעשה המצוה שהוא עוסק בה. והוא על ידי פנימיות כוונתו בסודות התורה כמבואר בכל כתבי מרן האר"י ז"ל.

ומזה תבין כי הלומד תורת הנגלה הנה בזה הוא עושה פעולת העשייה לתקן את העשייה להיות ראויה ליחוד, וממילא מזה כנגד מדה יקבל שכר בעשייה, שהוא בשמאלה עושר וכבוד,

ג

נגלה ונסתר

אמנם כבר כתבו הפוסקים הראשונים והמקובלים (כמזכיר להלן) כי תנאי מחויב קודם ללימוד תורת הנסתר, הוא שימלא אדם עצמו קודם לכן בש"ס ופוסקים, ורק אז יוכל לגשת אל פנימיות התורה והשגת עמקי סודותיה.

ובאמת כי אי אפשר להשיג בחינת 'לשמה' כראוי אלא על ידי ידיעת תורת הקבלה, כי תורה לשמה, היינו שהיא נלמדת לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, [להעלות מ"ן לעורר היחוד ולהשפיע מ"ד], וזה יכול להשיג על ידי פנימיות כוונתו בסודות התורה כמבואר בכל כתיבי מרן האר"י ז"ל. וראה בהערה.

ומי שעוסק בנשמת התורה, וכל עמלו הוא בענייני התיקון הפנימיים, ודאי לא שייך שתהיה עמו גם פניה אחרת בלימודו - על מנת להתגדל וכדומה, שהרי כל מהותה של חכמה נפלאה זו היא להביא לתכלית ייחוד קוב"ה ושכינתיה, ומעתה אי אפשר 'להתגדל' בה כחכמה בפני עצמה אם לא לשם תכליתה ומגמתה, ואין זה דומה כלל ללימוד הנגלה שיש בו חכמה פשוטה המובנת לשכל האדם ויכול הוא להתגאות בה ח"ו.

והן אמת, שיתכן ללמוד גם חכמה זו כ'ידיעה חיצונית' גרידא - לאסוף ידיעות ומושגים מעולם הקבלה, אך אז אין זה בכלל לימוד ואין ללומד כל תכלית באותו לימוד, ומשכך, כל עוד עוסק האדם בחכמת האמת כחלק ממצות תלמוד תורה, אזי על כרחך לימודו הוא בבחינת 'לשמה'. וראה עוד מה שיבואר בזה להלן.

ויבואר הדבר על פי הידוע שתר"ג הפנימיות להבין כיצד הדברים פועלים מצוות התורה הן כנגד תר"ג איברים וגידים שבאדם, רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברים ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידין, והיינו שקיומם הפשוט של כל האיברים והגידים שבאדם תלויים בקיום המצוות בפועל. ומעתה, יש להמשיל את גוף האדם למכונה הפועלת באמצעות לחיצת כפתורים וכדומה, דהנה כל בר דעת יבין שיש חכמה עמוקה באופן שבה פועלת המכונה ובדרך שבה היא מורכבת, אך עם כל זאת לא יתכן שיתחיל להתבונן ולהעמיק לילות כימים בסוד הרכבתה ופעולתה לפני שילמד את 'הוראות היצרן' הפשוטות המלמדות כיצד ואיך להשתמש במכשיר באופן מעשי, שהרי אם לא ידע את הוראות ההפעלה הפשוטות הוא עשוי לחבל או להזיק לחפץ ומה תועלת לו בכל השגותיו והבנותיו באותו כלי, וכך ממש הוא גם האדם בעולמו, אם לא ילמד

והשמאל הלא הוא חיצוניות כידוע, אבל אם יעסוק בפנימיות התורה שהיא הזוהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל הרי עוסק בתורת היחוד, שהוא לשמה, דהיינו לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הרי מתקן בזה כללות היחוד עד לאצילות, וזוכה להיות מרכבה לאצילות בהעלאת מ"ן אליו והמשכת מ"ד, והעושה היחוד השלם יזכה לשכר ששייך לזה שהוא אורך ימים שנקרא אצילות כמו שכתב מהר"ח"ו שם.